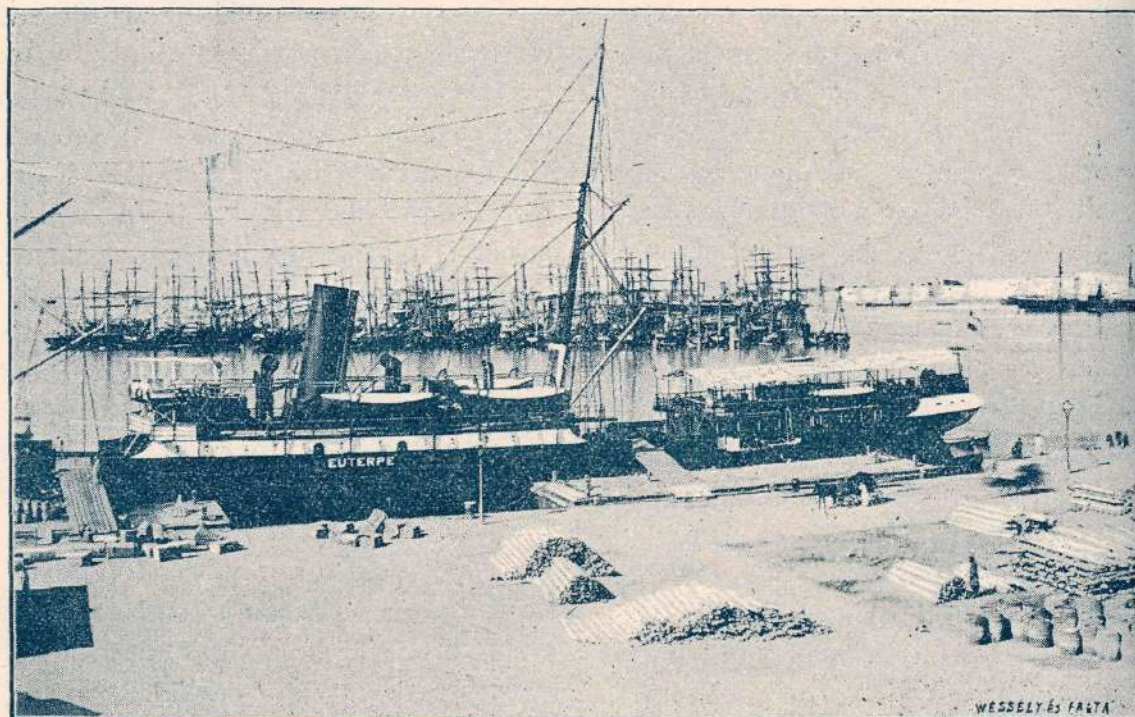

može njihovo oko iste sloge nastojanje. Ta što da kaže organički naš pravopis, koga su obieručke primili i posvud razprostranili? Što čisto ilirske rieči (besede), kojimi su svoje ponjemčene zamienili. Što plemenita na slogu nagovaranja i uputjivanje na srbske narodne pjesme i novine hrvatske? Što nastojanje, o kom smo vjerodostno obavieštjeni, u domaće krugove uvesti naš

književni jezik? Doista sliep mora da je ili pakostan (hudoben), tko to ne uvidja!

Brez sledú in upliva torej vendarle ni bilo ono ilirsko gibanje v književnosti slovenski. Ilirstvo je da pač imelo na Slovence dober upliv tedaj in ima do nas blagodejno moč i sedaj, a to po pravopisu in po jeziku.

Novi, organiški, t. j. ustrojni, glasu prikladni pravopis, po prireditelju

Ladije v aleksandrijski luki.
(Po fotografiji Al. Beer-a.)

Gaju imenovan »gajica«, dobil je uprav z uplivom ilirstva dično mesto v knjigi slovenski. Prva slovenska knjižica, tiskana v ilirskem pravopisu, bile so Vrazove »Národne pèsni« slovenske l. 1839. Zatem tri knjižice v Ljubljani izdane po Andr. Smolétu: »Varh«, »Veseli dan« in »Pesme V. Vodnika« l. 1840. Občo veljavo pak si je ilirski pravopis v Slovencih pridobil po »Novicah«, kate-re so ga uvele polagoma zlasti od leta 1845., vendar brez znakov é in ě.

Z Gajevim pravopisom je bila tedaj izrinjena res že zastarela pisava Bohoričeva iz l. 1584., kakor tudi končno odstranjen nesrečni črkopisni izdelek Dajnkov (l. 1824.) in Metelkov (l. 1825.), da so s tem bili po pismu zjedinjeni Slovenci med seboj.

Nadalje pak je »gajica« pravopisno zvezala tudi Slovence s Hrvati. Dokler so se pisale in tiskale slovenske knjige v stari »bohoričici«, bil jim je (po izrazu Vrazovem) »zaprečen put u srédnje